

ЕКСТЕР'ЄРНО-КОНСТИТУЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ГУСЕЙ ОБРОШИНСЬКОЇ СІРОЇ ТА ОБРОШИНСЬКОЇ БІЛОЇ ПОРОДНИХ ГРУП В УМОВАХ ЛЬВІВЩИНИ

В. С. Заплатинський¹, аспірант

Інститут біології тварин НААН,
вул. Стуса, 38, м. Львів, 79034, Україна

Наведено дані щодо динаміки лінійного росту та індексів будови тіла гусей оброшинської сірої та оброшинської білої породних груп в умовах Львівщини. Встановлено, що на розвиток статей тіла птиці вагомий вплив чинять вік, стать та породна приналежність. У гусей обох дослідних груп найбільш інтенсивний ріст промірів екстер'єру відбувався впродовж перших двох місяців вирощування, а в подальшому він значно знижувався. За досліджуваними промірами у всі вікові періоди гуси оброшинської сірої породної групи переважали ровесників оброшинської білої породної групи (виняток – довжина шиї). Варто вказати, що, у птиці обох породних груп спостерігався нерівномірний приріст досліджуваних промірів екстер'єру. Найінтенсивніше як у самок, так і самців за весь дослідний період відбувався приріст довжини шиї та кіля, а найслабше – довжини плесни та гомілки. Аналіз індексів будови тіла свідчить, що гуси обох породних груп оброшинської селекції є гармонійно розвинені як за промірами тіла, так і за живою масою. Однак, птиця сірої породної групи є крупнішою і має краще розвинені м'ясні форми ніж її білі ровесники, що вказує на приналежність гусей оброшинської сірої породної групи до гусей середнього типу продуктивності, а білої – до гусей легкого типу продуктивності.

Ключові слова: ГУСИ, ПОРОДНА ГРУПА, ПРОМІРИ ТІЛА, ІНДЕКСИ БУДОВИ ТІЛА, КОЕФІЦІЄНТ ВАРІАЦІЇ.

Збільшення виробництва продукції гусівництва та підвищення ефективності цієї галузі неможливе без удосконалення й створення нових порід, ліній, типів, кросів гусей, які здатні проявити максимальну продуктивність при найменших затратах кормів на одиницю продукції. Однак удосконалення генеалогічних формувань у гусівництві ускладнюється недостатнім вивченням закономірностей динаміки ростових процесів та їх мінливості в процесі вирощування птиці, відсутністю даних щодо генетичних закономірностей реалізації її основних господарськи корисних ознак, і, як наслідок, теоретично обґрунтованих прийомів відбору вихідного матеріалу для розробки відповідних програм селекції [1, 3, 4, 8].

З огляду на зазначене, актуальним є дослідження екстер'єрних особливостей гусей оброшинської сірої та оброшинської білої породних груп, що дасть можливість отримати уявлення про їх конституціональну міцність, здоров'я організму та відповідність його тим умовам, у яких він існує.

Матеріали і методи. Дослідження проведені на гусях оброшинської сірої та оброшинської білої породних груп в умовах ДП «ДГ Миклашівське» Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН.

Екстер'єр молодняку гусей у віці 1, 30, 60, 90, 120, 150 та 180 діб вивчали за промірами глибини грудей, обхвату грудей, довжини тулуба, довжини кіля, довжини шиї, ширини тазу, довжини плесни, довжини гомілки та довжини стегна. Шляхом співвідношення відповідних промірів вираховували індекси будови тіла птиці за загальноприйнятими методиками [2, 5, 7].

Піддослідний молодняк знаходився в однакових умовах догляду, утримання та годівлі.

¹Науковий керівник – доктор с.-г. наук, професор Є. І. Федорович

Годівлю гусенят здійснювали комбікормом, збалансованим за всіма поживними та біологічно активними речовинами, з вільним доступом до води.

Одержані результати досліджень обробляли методом варіаційної статистики за методикою Г. Ф. Лакина [6] з використанням програм «EXCEL» і «STATISTICA 6.1».

Результати й обговорення. Встановлено, що розвиток окремих промірів тіла гусей оброшинської сірої та оброшинської білої породних груп має специфічний характер і обумовлений не лише її віком, але й статеву та породною приналежністю (табл. 1, 2). Так, за основними промірами тіла самці обох породних груп у всі досліджувані вікові періоди переважали самок. За промірами екстер'єру гусей спостерігалася також і міжпородна різниця. Починаючи із добового віку гусенят обох статей оброшинської сірої породної групи за всіма досліджуваними промірами (виняток – довжина шиї) переважали білих ровесників, однак достовірною ця перевага була лише в окремих випадках, а саме: у самочок – за глибиною грудей, шириною таза, довжиною кіля, гомілки, стегна – відповідно на 0,12, 0,12, 0,13, 0,14, 0,13 см при $P < 0,001$ в усіх випадках, у самців – за обхватом грудей – на 0,58 ($P < 0,05$), глибиною грудей – на 0,14 ($P < 0,001$), довжиною кіля – на 0,25 см ($P < 0,001$), довжиною плесни – на 0,16 ($P < 0,001$), гомілки – на 0,20 ($P < 0,01$), стегна – на 0,21 ($P < 0,001$) та шириною таза – на 0,19 см ($P < 0,001$). Проте за довжиною шиї як самочки, так і самці сірих гусей поступались білим відповідно на 0,10 та 0,13 см при $P < 0,05$. Подібна тенденція зберігалась і у наступні вікові періоди. У 180-добовому віці птиці ця перевага була більш суттєвою, однак достовірною ($P < 0,001$) у самок і самців вона була лише за обхватом грудей за лопатками – на 3,64 та 3,25, за глибиною грудей – на 0,55 та 1,02, за довжиною тулуба – на 1,05 та 1,85, кіля – на 0,96 та 2,15, за шириною таза – на 0,51 та 0,70, за довжиною плесни – на 0,34 та 0,68, гомілки – на 0,42 та 1,79 і стегна – на 0,92 та 1,92 см відповідно.

Варто зазначити, що більша інтенсивність росту промірів екстер'єру у молодняку гусей обох породних груп відмічена впродовж перших двох місяців вирощування, у подальшому з віком птиці ріст промірів значно знижувався. Слід також вказати, що у птиці обох породних груп спостерігався нерівномірний приріст досліджуваних промірів екстер'єру. Найінтенсивніше як у самок, так і самців відбувався приріст довжини шиї та кіля, а найслабше – довжини плесни та гомілки. За весь період вирощування (до 180-добового віку) зазначені проміри у самок оброшинської сірої породної групи збільшилися відповідно на 92,0, 87,6, 66,4 та 69,6 %, у самців – відповідно на 92,3, 88,1, 67,5 та 71,5 %. Подібна тенденція спостерігалася і у гусей оброшинської білої породної групи: у самок довжина шиї збільшилася на 91,8, кіля – на 87,5, довжина плесни – на 66,4 та гомілки – на 69,3 %. У самців наведені проміри збільшилися відповідно на 91,5, 88,3, 67,2 та 69,7 %.

Коефіцієнти мінливості досліджуваних промірів, залежно від проміру та вікового періоду птиці, у самок оброшинської сірої породної групи знаходилися в межах 2,55 – 18,01, у самців – 2,67 – 15,74, а у самок і самців оброшинської білої породної групи відповідно в межах – 2,74 – 17,46 і 4,86 – 18,28 %.

Більш повно про інтенсивність лінійного росту птиці з віком можна судити за відносними приростами промірів тіла. Встановлено, що до 60-добового віку цей показник у більшості випадків вищим був у молодняку гусей оброшинської сірої породної групи, починаючи з 90- до 150- добового віку – у гусей оброшинської білої породної групи, а після 150-добового віку – знову у сірих гусей, причому міжпородна диференціація за відносним приростом досліджуваних промірів тіла до 60-добового віку птиці майже у всіх випадках була достовірною, а починаючи з 90-добового віку – здебільшого невірною.

Для більш об'єктивнішої оцінки розвитку окремих статей тіла, їх зв'язку із напрямом і рівнем продуктивності, а також для встановлення міжпородних продуктивно-типових відмінностей і їх вікової мінливості нами було проведено індексну оцінку будови тіла птиці (табл. 3, 4).

Для характеристики типових відмінностей птиці різних порід використовують індекси довгоногості та широкотілості. Вищі показники індексу довгоногості (плесни і гомілки) спостерігалися у самок гусей оброшинської білої породної групи (виняток – індекс довгоногості 2 (гомілки) у 60- та 120-добовому віці), а індексу довгоногості 3 (стегна) – у ровесниць оброшинської білої породної групи (виняток – 120-добовий вік). У самців за індексом довгоногості 1 (плесни) перевага також була на боці сірих гусей, за індексом довгоногості 3 (стегна) – на боці білих ровесників (виняток – добові гусенята), а за індексом довгоногості 2 (гомілки) певної закономірності не спостерігалось.

Індекс широкотілості, який характеризує розвиток тіла птиці в ширину у ділянці органів розмноження, у гусей обох породних груп з віком зростає. Цей показник у самок сірих гусей знаходився в межах 14,9 – 24,1, а у самців – в межах 15,9 – 23,4 %, що на 0,20 – 0,71, та 0,20 – 0,68 % відповідно більше ніж у білих гусей.

Про розвиток передньої частини тулуба та грудних м'язів в товщину можна судити за індексом ейрисомії. За цим показником сірі гуси переважала білих в усі досліджувані вікові періоди, проте достовірною ($P < 0,001$) ця перевага була лише з 90-добового віку птиці. Варто зазначити, що найбільшим індекс ейрисомії у гусей обох породних груп був у 60-добовому віці, що свідчить про інтенсивний ріст переднього пояса тулуба птиці. Міжпородна різниця за цим показником у зазначений віковий період становила для самок 0,30 ($P < 0,001$), для самців – 0,45 % на користь гусей оброшинської сірої породної групи.

Одним із найважливіших селекційних індексів, який характеризує розвиток органів травлення, розмноження та ріст грудних м'язів у довжину є індекс укорочення нижньої частини тулуба. З віком у гусей обох дослідних груп спостерігалась тенденція до зростання цього показника. Залежно від вікового періоду у сірих самок він знаходився в межах 22,5 – 47,5, у самців – в межах 24,9 – 53,2 %, а у їх білих ровесників – відповідно в межах 21,6 – 46,2 та 23,0 – 50,2 %. Міжпородна різниця за даним показником в добовому віці для самок становила 0,87, у 30-добовому – 1,30, у 60-добовому – 1,85, у 90-добовому – 1,47, у 120-добовому – 1,20, у 150-добовому – 0,83 і у 180-добовому – 1,27 %, для самців – відповідно 1,68; 2,32; 2,96; 2,75; 2,80; 2,74 і 3,00 % на користь гусей оброшинської сірої породної групи при $P < 0,001$ в усіх випадках.

Таблиця 1

Проміри тіла самок гусей оброшинської селекції (M ± m), см

Назва проміру		Віковий період, доби													
		1		30		60		90		120		150		180	
		Самки гусей оброшинської сірої породної групи, n=111													
		M±m	Cv, %	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %
обхват грудей		9,5±0,13	14,87	27,7±0,18***	6,79	37,3±0,09***	2,55	39,3±0,17***	4,43	43,0±0,17***	4,23	47,8±0,36***	8,03	51,2±0,17***	3,45
глибина грудей		2,8±0,02***	8,46	8,0±0,09**	12,28	11,1±0,04***	3,74	11,6±0,04***	3,77	12,0±0,05***	3,97	12,9±0,05***	3,74	13,1±0,05***	3,77
довжина	тулуба	9,8±0,12	12,41	28,1±0,11***	4,17	31,7±0,11***	3,69	34,2±0,12***	3,66	35,5±0,16***	4,64	36,1±0,15***	4,32	37,3±0,11***	3,13
	кіля	2,2±0,03***	14,54	8,7±0,11***	13,83	12,0±0,07***	6,39	15,5±0,06***	3,92	16,3±0,07***	4,43	16,9±0,06***	3,95	17,7±0,06***	3,86
	шиї	2,4±0,03*	12,54	11,3±0,13*	11,84	21,1±0,08***	4,00	27,1±0,10***	4,07	28,2±0,13***	4,68	29,3±0,14	5,05	30,0±0,13***	4,63
ширина таза		2,0±0,03***	15,84	4,2±0,05***	12,97	5,3±0,04***	8,57	6,8±0,05***	8,34	7,6±0,06***	7,96	8,1±0,03***	4,26	9,0±0,07***	7,86
довжина	плесна	3,8±0,03	8,76	7,7±0,08**	10,99	8,8±0,07***	8,80	9,8±0,04***	4,35	10,4±0,04***	4,21	10,9±0,04***	3,72	11,3±0,04***	3,50
	гомілки	5,2±0,04*	8,92	11,7±0,12***	10,44	14,2±0,08***	6,24	15,7±0,05***	3,20	16,2±0,05***	3,43	16,8±0,07***	4,15	17,1±0,06***	3,73
	стегна	2,7±0,03***	9,87	6,6±0,11***	18,01	8,3±0,10***	12,94	8,9±0,08***	10,00	10,3±0,04***	4,32	10,8±0,04***	3,73	11,4±0,04***	4,05
Самки гусей оброшинської білої породної групи, n=127															
обхват грудей		9,2±0,14	17,46	26,5±0,20	8,62	35,9±0,15	4,79	36,7±0,13	4,01	40,0±0,12	3,47	45,7±0,12	3,05	47,6±0,12	2,80
глибина грудей		2,6±0,02	7,10	7,7±0,06	8,89	10,3±0,05	5,00	10,8±0,06	6,17	11,3±0,07	7,12	12,2±0,04	4,06	12,6±0,04	3,59
довжина	тулуба	9,7±0,11	12,75	27,2±0,21	8,82	29,7±0,13	5,14	32,3±0,10	3,68	34,4±0,09	3,10	34,9±0,10	3,19	36,3±0,09	2,94
	кіля	2,1±0,02	11,98	8,0±0,06	9,12	10,6±0,05	5,30	14,2±0,05	3,95	15,4±0,05	3,63	16,1±0,05	3,54	16,8±0,04	3,00
	шиї	2,5±0,03	13,42	11,8±0,15	14,34	20,6±0,11	6,04	27,9±0,09	3,45	28,9±0,09	3,34	29,6±0,09	3,42	30,6±0,08	3,04
ширина таза		1,8±0,02	10,97	4,0±0,03	8,89	4,9±0,03	7,75	6,2±0,05	8,21	7,2±0,06	8,78	7,7±0,04	5,28	8,5±0,06	7,72
довжина	плесна	3,7±0,02	6,93	7,4±0,06	9,83	8,2±0,06	7,75	9,4±0,03	3,73	10,0±0,03	2,99	10,4±0,03	2,90	11,0±0,03	2,74
	гомілки	5,1±0,04	9,05	10,8±0,08	8,75	12,6±0,05	4,87	14,8±0,05	3,74	15,3±0,04	3,12	16,0±0,04	2,58	16,6±0,04	2,81
	стегна	2,6±0,02	10,34	6,1±0,08	14,77	7,2±0,07	11,69	8,2±0,06	7,81	9,8±0,03	3,21	10,1±0,03	3,11	10,5±0,03	2,86

Примітка: * –P<0,05, ** – P<0,01, *** –P<0,001

Проміри тіла самців гусей оброшинської селекції ($M \pm m$), см

Назва проміру		Віковий період, доби													
		1		30		60		90		120		150		180	
		Самці гусей оброшинської сірої породної групи, n=75													
		M±m	Cv, %	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %
обхват грудей		11,1±0,19*	14,84	29,1±0,20***	5,95	39,3±0,30**	6,52	41,9±0,18***	3,62	45,7±0,28***	5,29	50,3±0,26***	4,43	52,9±0,27***	4,47
глибина грудей		2,9±0,03***	8,08	8,6±0,10***	9,66	12,5±0,13***	9,03	13,3±0,07***	4,38	13,6±0,07***	4,64	14,0±0,06***	3,97	14,6±0,09***	5,14
довжина	тулуба	10,6±0,17	14,12	30,1±0,21***	5,99	33,8±0,10***	2,67	38,0±0,15***	3,40	38,8±0,15***	3,26	39,4±0,13***	2,94	41,0±0,19***	4,12
	кіля	2,6±0,04***	13,56	10,1±0,11***	9,69	13,3±0,09***	6,14	18,4±0,09***	4,29	19,0±0,11***	5,24	19,5±0,12***	5,18	21,8±0,10***	3,83
	шиї	2,5±0,04*	14,69	15,1±0,10***	5,99	24,4±0,12***	4,13	29,7±0,11**	3,32	30,7±0,18*	5,09	31,4±0,15	4,12	32,4±0,17*	4,43
ширина таза		2,2±0,02***	8,88	4,8±0,06***	10,18	5,8±0,06***	9,43	7,4±0,07***	8,51	8,2±0,06***	6,85	8,6±0,04***	4,05	9,6±0,09***	7,71
довжина	плесна	4,0±0,03***	6,82	8,4±0,09***	9,56	9,2±0,08**	7,79	10,3±0,07**	5,70	11,0±0,05***	3,65	11,6±0,05***	3,93	12,3±0,06***	4,42
	гомілки	5,5±0,06**	9,49	12,4±0,11***	7,87	14,9±0,07***	3,85	17,0±0,08***	3,98	17,6±0,07***	3,56	18,5±0,08***	3,71	19,3±0,08***	3,60
	стегна	2,9±0,03***	10,31	7,3±0,13***	15,74	9,4±0,04***	4,09	10,2±0,10***	8,42	11,6±0,12***	8,88	11,9±0,10***	7,54	13,2±0,07***	4,44
<i>Самці гусей оброшинської білої породної групи, n=106</i>															
обхват грудей		10,5±0,16	15,52	27,4±0,22	8,34	37,8±0,32	8,69	38,5±0,30	8,02	41,0±0,24	6,08	48,0±0,25	5,48	49,6±0,23	4,86
глибина грудей		2,8±0,02	6,05	8,1±0,07	9,35	11,6±0,10	8,60	12,2±0,10	8,57	12,6±0,10	7,98	13,3±0,08	6,22	13,6±0,10	7,33
довжина	тулуба	10,2±0,14	14,43	28,7±0,25	8,95	31,8±0,25	8,11	36,1±0,23	6,60	37,5±0,22	6,07	38,0±0,22	5,88	39,2±0,21	5,65
	кіля	2,3±0,03	14,31	9,0±0,16	18,28	11,6±0,09	8,42	16,5±0,10	6,53	17,3±0,11	6,32	17,8±0,11	6,12	19,6±0,10	5,51
	шиї	2,7±0,04	14,25	14,3±0,17	12,48	22,9±0,20	8,97	29,1±0,19	6,66	30,2±0,19	6,42	31,1±0,18	5,92	31,8±0,19	6,13
ширина таза		2,0±0,02	12,39	4,5±0,04	9,35	5,4±0,04	8,60	6,8±0,06	8,42	7,7±0,06	7,74	8,1±0,05	6,32	8,9±0,07	8,45
довжина	плесна	3,8±0,02	6,00	7,9±0,08	10,75	8,9±0,07	8,33	10,1±0,06	6,19	10,5±0,07	6,56	10,9±0,06	5,55	11,6±0,06	5,14
	гомілки	5,3±0,05	8,86	11,5±0,12	11,15	13,8±0,11	8,37	16,2±0,10	6,11	16,4±0,09	5,66	16,8±0,09	5,53	17,5±0,09	5,29
	стегна	2,7±0,03	10,99	6,6±0,13	21,02	8,2±0,12	15,5	9,6±0,07	7,52	10,8±0,06	5,78	11,0±0,06	5,93	11,2±0,06	5,50

Індекси будови тіла самок гусей оброшинської селекції, % (M ± m)

Назва індексу	Віковий період, доби						
	1	30	60	90	120	150	180
	Самки гусей оброшинської сірої породної групи, n=111						
широкотілості	20,0±0,17**	14,9±0,13	16,7±0,12	19,8±0,13***	21,5±0,12***	22,5±0,05***	24,1±0,14***
ейрисомії	28,2±0,22	28,4±0,24	35,0±0,08***	33,9±0,03**	33,8±0,05***	35,8±0,03***	35,1±0,04***
масивності	8,8±0,03***	52,9±0,42***	116,1±0,80***	124,4±0,80***	127,8±0,69***	132,6±0,70***	142,1±0,83***
укорочення нижньої частини тулуба	22,5±0,14***	30,7±0,32***	37,7±0,12***	45,4±0,03***	45,9±0,06***	46,8±0,04***	47,5±0,07***
збитості	95,8±0,28	98,4±0,45	117,6±0,27***	114,7±0,21**	121,2±0,17***	132,4±0,68*	137,1±0,14***
довгоногості 1 (плесна)	39,5±0,30	29,7±0,11***	28,2±0,10***	28,6±0,07***	28,2±0,04***	28,5±0,04	28,4±0,04***
довгоногості 2 (гомілки)	54,6±0,32	45,0±0,14***	45,3±0,14	45,6±0,12	44,0±0,07***	43,6±0,08**	42,9±0,07***
довгоногості 3 (стегна)	28,3±0,15	25,2±0,15	26,5±0,16***	25,8±0,15**	27,9±0,04	28,0±0,04***	28,7±0,04***
Самки гусей оброшинської білої породної групи, n=127							
широкотілості	19,3±0,15	14,7±0,05	16,5±0,07	19,2±0,10	20,9±0,13	22,1±0,07	23,4±0,12
ейрисомії	27,6±0,24	28,3±0,09	34,7±0,05	33,4±0,13	32,7±0,15	34,8±0,08	34,6±0,06
масивності	9,0±0,01	49,4±0,15	110,7±0,47	117,6±0,62	118,4±0,71	123,6±0,84	130,7±0,86
укорочення нижньої частини тулуба	21,6±0,02	29,4±0,11	35,9±0,01	43,9±0,07	44,7±0,06	46,0±0,07	46,2±0,05
збитості	95,0±0,50	97,5±0,21	121,0±0,17	113,7±0,23	116,4±0,15	130,8±0,15	131,1±0,08
довгоногості 1 (плесна)	40,1±0,27	30,6±0,08	29,3±0,10	29,0±0,06	28,4±0,01	28,5±0,02	28,8±0,01
довгоногості 2 (гомілки)	54,8±0,18	44,4±0,11	45,0±0,11	45,8±0,07	43,6±0,02	43,8±0,03	43,6±0,01
довгоногості 3 (стегна)	27,9±0,13	25,0±0,14	25,7±0,15	25,2±0,11	28,0±0,02	27,7±0,02	27,6±0,01

Таблиця 4

Індекси будови тіла самців гусей оброшинської селекції, % (M ± m)

Назва індексу	Віковий період, доби						
	1	30	60	90	120	150	180
	Самці гусей оброшинської сірої породної групи, n=75						
широкотілості	21,1±0,27***	15,9±0,10	17,1±0,16	19,5±0,14***	21,0±0,11***	21,8±0,05***	23,4±0,15***
ейрисомії	27,9±0,41	28,5±0,17	36,9±0,32	35,0±0,09***	35,0±0,11***	35,6±0,07***	35,6±0,12***
масивності	9,4±0,01***	55,0±0,34***	127,0±1,09***	128,6±0,92***	132,9±0,68***	137,6±0,80***	145,7±0,94***
укорочення нижньої частини тулуба	24,7±0,10***	33,4±0,23***	39,3±0,20***	48,5±0,09***	49,0±0,14***	49,4±0,16***	53,2±0,05***
збитості	105,1±0,13***	96,6±0,42	116,2±0,66***	110,3±0,08***	117,8±0,34***	127,6±0,30*	128,9±0,06***
довгоногості 1 (плесна)	36,3±0,47***	29,9±0,14**	27,4±0,10**	27,5±0,05***	27,5±0,06***	27,7±0,04	27,5±0,07***
довгоногості 2 (гомільки)	50,2±0,52***	44,6±0,17	44,6±0,07	45,5±0,13**	44,0±0,11***	44,3±0,07***	43,2±0,08**
довгоногості 3 (стегна)	26,2±0,17*	25,8±0,21	28,0±0,04***	27,2±0,11***	29,0±0,15**	28,4±0,13	29,4±0,08***
Самці гусей оброшинської білої породної групи, n=106							
широкотілості	19,8±0,12	15,7±0,05	16,9±0,02	18,9±0,05	20,5±0,07	21,4±0,03	22,7±0,10
ейрисомії	27,5±0,33	28,3±0,08	36,4±0,04	33,7±0,12	33,7±0,11	34,9±0,06	34,7±0,10
масивності	9,0±0,01	50,8±0,15	118,2±0,12	117,3±0,34	121,2±0,39	126,6±0,51	134,6±0,58
укорочення нижньої частини тулуба	23,0±0,04	31,0±0,35	36,3±0,01	45,7±0,01	46,2±0,01	46,7±0,03	50,2±0,01
збитості	102,9±0,11	95,7±0,54	118,9±0,12	106,2±0,40	109,5±0,14	126,3±0,08	126,8±0,09
довгоногості 1 (плесна)	38,2±0,27	30,6±0,21	28,9±0,07	28,1±0,02	27,8±0,04	28,1±0,02	28,8±0,01
довгоногості 2 (гомільки)	53,1±0,22	44,2±0,14	44,8±0,10	45,2±0,03	43,9±0,05	43,6±0,03	43,4±0,01
довгоногості 3 (стегна)	26,7±0,18	25,2±0,24	26,3±0,17	26,7±0,04	28,6±0,03	28,3±0,03	27,8±0,02

Про вгодованість гусей, її породні та вікові зміни в будові тіла можна судити за індексом масивності. В добовому віці самки білих гусей за даним індексом переважали сірих ровесниць на 0,12 % ($P < 0,001$), а починаючи з 30-добового віку перевага була вже на боці сірих особин, причому у всіх випадках вона була достовірною. За названим показником у всі досліджуванні вікові періоди самці оброшинської сірої породної групи також достовірно ($P < 0,001$) переважали ровесників оброшинської білої породної групи.

Важливим показником розвитку маси тіла птиці, що характеризує як породні, так і типові та продуктивні її якості, є індекс збитості. За цим показником у 60-добовому віці сірі самки поступались білим на 3,34, а самці – на 2,67 % при $P < 0,001$. У всі інші вікові періоди високовірогідна перевага за даним індексом була на боці гусей оброшинської сірої породної групи, що можна пояснити їх належністю до більш масивних порід птиці.

Аналіз індексів будови тіла свідчить, що гуси обох породних груп оброшинської селекції є гармонійно розвинені як за промірами тіла, так і за живою масою. Однак, птиця сірої породної групи є крупнішою і має краще розвинені м'ясні форми ніж її білі ровесники, що вказує на те, що гуси оброшинської сірої породної групи відносяться до гусей середнього типу продуктивності, а білої – до гусей легкого типу продуктивності.

ВИСНОВКИ

1. Встановлено, що на розвиток статей тіла птиці вагомий вплив чинять вік, стать та породна приналежність. У гусей обох дослідних груп найбільш інтенсивний ріст промірів екстер'єру відбувався впродовж перших двох місяців вирощування, а в подальшому він значно знижувався. За досліджуваними промірами у всі вікові періоди гуси оброшинської сірої породної групи переважали ровесників оброшинської білої породної групи (виняток – довжина шиї). Варто вказати що, у птиці обох породних груп спостерігався нерівномірний приріст досліджуваних промірів екстер'єру. Найінтенсивніше як у самок, так і самців відбувався приріст довжини шиї та кіля, а найслабше – довжини плесни та гомілки.

2. Аналіз індексів будови тіла свідчить, що гуси обох породних груп оброшинської селекції є гармонійно розвинені як за промірами тіла, так і за живою масою. Однак, птиця сірої породної групи є крупнішою і має краще розвинені м'ясні форми ніж її білі ровесники, що вказує на приналежність гусей оброшинської сірої породної групи до гусей середнього типу продуктивності, а білої – до гусей легкого типу продуктивності.

Перспективи досліджень. У подальшому буде встановлено зв'язок промірів тіла гусей оброшинської сірої та оброшинської білої породних груп з їх основними господарськи корисними ознаками.

EXTERIOR AND CONSTITUTIONAL CHARACTERISTIC OF THE OBROSHYNSKA GRAY AND OBROSHYNSKA WHITE SPECIES GROUPS GEESE IN TERMS OF LVIV REGION

V. O. Zaplatynskyi

Institute of Animal Biology of NAAS,
38, V. Stusa str., Lviv, 79034, Ukraine

S U M M A R Y

This article presented data of the dynamics of linear growth and parameters body construct of the obroshynska gray and obroshynska white geese in terms of Lviv region. It was found, that age, sex and specie are impact on the poultry body growth. During the first two months, we observed the most intensive exterior growth. However, further this parameter have been decreasing. Our experimental measurements have shown predominance of the obroshynska gray geese over

obroshynska white geese in all agesgrups (exception – neck length). We observed uneven exterior growth of the studied parameters in the poultry of all experimental groups. Growth of the neck length and keel was the most intensive, but growth of the shank and legs was the slowest in all sex. The geese of all species groups are harmoniously developed both in terms of body measurements, and for live weight. However, poultry of the obroshynska gray species groups are larger and has better developing of the meat shapes compared to the obroshynska white species groups geese. So, obroshynska gray gees belongs to middle type of productiveness, and obroshynska white gees belongs to light type of productiveness.

Key word: GEES, SPECIES GROUPS, BODY MEASUREMENTS, PARAMETERS OF BODY CONSTRUCT, VARIATION COEFFICIENT

ЭКСТЕРЬЕРНО-КОНСТИТУЦИОННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ГУСЕЙ ОБРОШИНСКОЙ СЕРОЙ И ОБРОШИНСКОЙ БЕЛОЙ ПОРОДНЫХ ГРУПП В УСЛОВИЯХ ЛЬВОВЩИНЫ

В. С. Заплатинский

Институт биологии животных НААН,
ул. Стуса, 38, г. Львов, 79034, Украина

А Н Н О Т А Ц И Я

Приведены данные относительно динамики линейного роста и индексов телосложения гусей оброшинской серой и оброшинской белой породных групп в условиях Львовщины. Установлено, что на развитие статей тела птицы весомое влияние оказывают возраст, пол и породная принадлежность. У гусей обеих опытных групп наиболее интенсивный рост промеров экстерьера происходил на протяжении первых двух месяцев выращивания, а в дальнейшем он значительно снижался. За исследуемыми промерами во все возрастные периоды гуси оброшинской серой породной группы преобладали ровесников оброшинской белой породной группы (исключение – длина шеи). Стоит указать, что, у птицы обеих породных групп наблюдался неравномерный прирост исследуемых промеров экстерьера. Интенсивнее всего как у самок, так и самцов происходил прирост длины шеи и килля, а слабее всего – плесны и голени. Анализ индексов телосложения свидетельствует, что гуси обеих породных групп оброшинской селекции гармонично развиты как за промерами тела, так и по живой массе. Однако, птица серой породной группы является крупнее и имеет лучше развитые мясные формы, чем ее белые ровесники, что указывает на принадлежность гусей оброшинской серой породной группы к гусям среднего типа продуктивности, а белой – к гусям легкого типа продуктивности.

Ключевые слова: ГУСИ, ПОРОДНАЯ ГРУППА, ПРОМЕРЫ ТЕЛА, ИНДЕКСЫ ТЕЛОСЛОЖЕНИЯ, КОЭФФИЦИЕНТ ВАРИАЦИИ.

Л І Т Е Р А Т У Р А

1. *Дебров В. В.* Удосконалення методів оцінки, формування та реалізації генетичного потенціалу продуктивних якостей гусей: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.02.01 «Розведення та селекція тварин» / В. В. Дебров. – Херсон, 2003. – 19 с.
2. Інструкція з бонітування с.-г. птиці. Інструкція з ведення племінного обліку в птахівництві / *Мельник Ю. Ф.*, *Пищокла Ю. Ф.*, *Сахацький М. І.*, *Степаненко І. А.* – Київ, 2004. – 36 с.
3. Інтенсивність росту та розвитку молодняку оброшинських сірих гусей при схрещуванні з великою сірою породою / *М. Д. Петрів*, *Л. Я. Слобода*, *Н. М. Загорєць* [та ін.] // *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво.* – 2012. – Вип. 54 (I). – С. 103 - 107.

4. *Краснощок В. Г.* Удосконалення прийомів відбору гусей на підвищення відтворних якостей та перо-пухової продуктивності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.02.01 «Розведення та селекція тварин» / В. Г. Краснощок. – Херсон, 2003. – 19 с.

5. *Кирилів Я. І.* Конституція і екстер'єр с.-г. птиці: методичні рекомендації / Я. І. Кирилів, Д. П. Періг, Г. А. Паскевич. – Львів, 2002. – 28 с.

6. *Лакин Г. Ф.* Биометрия: учебное пособие [для биол. спец. вузов] / Г. Ф. Лакин – (4-е изд., перераб. и доп.). – М.: Высшая школа, 1990. – 352 с.

7. *Ройтер Я. С.* Инструкция по комплексной оценке племенных качеств сельскохозяйственной птицы (яичные и мясные куры, гуси, утки, индейки, цесарки) / Я. С. Ройтер, А. Д. Давтян, А. В. Егорова. – Сергиев Посад, 2007. – 28 с.

8. *Хвостик В. П.* Інтенсивність росту гусей створеної диморфної популяції / В. П. Хвостик // Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С. З. Гжицького. — Львів, 2012. — Т. 14, № 2 (52), Ч. 2. – С. 348-350.

Рецензент – Г. А. Паскевич, к. с.-г. н., доцент, ЛНУВМ та БТ імені С. З. Гжицького.